

Otrokovo potovanje

Razvojni mejniki (rojstvo – 6 let)

KONTROLNI SEZNAM ZA STARŠE

NAVODILA

Kontrolni seznam za starše je zasnovan z namenom, da bi bil v pomoč staršem/skrbnikom pri prepoznavanju komunikacijskih spretnosti, ki se jih pri različnih starostih pričakuje od otrok s tipičnim sluhom. Pri otrocih z okvaro sluha se za spremljanje napredka upošteva zgolj otrokova slišna leta. Pričakuje se, da se jim bodo komunikacijske sposobnosti razvijale v značilnem vrstnem redu in sčasoma naj bi se zelo približale sposobnosti otrok iste starosti z normalnim sluhom. Upoštevajte, da obstaja razpon časa, ko je še sprejemljivo, da otrok pridobi določene sposobnosti. S tem kontrolnim seznamom prepoznate veščine, ki jih je vaš otrok že pridobil. Sodelujte s strokovnjaki, ki delajo z otroki z okvaro sluha, da bi lahko svojega otroka spodbujali na primeren način.

Smernice, ki sledijo, temeljijo na otrokovem pridobivanju angleškega jezika. Vendar pa so bile, kadar je bilo mogoče, uporabljene univerzalnosti v razvoju in pa veščine, specifične za konkretni jezik.

Uporabite kvadrateg v kotu vsakega mejnika, da označite otrokov napredek. S isalom ali markerjem zapolnite kvadrateg na naslednji način:

- v celoti zapolnite kvadrateg, da označite, da je vaš otrok to spretnost pridobil
- naredite veliko piko v kvadrateg in s tem označite, da je to cilj, h kateremu vi in vaš otrok stremita

Poleg tega lahko v polje posameznega mejnika zapišete datum, ko ste neko veščino začeli bolj pozorno razvijati, da bi tako spremljali, koliko časa je vaš otrok zanjo potreboval.

Če želite izvedeti več o podjetju MED-EL ali se obrniti na lokalnega predstavnika MED-EL za več informacij, vključno s tem, kako pridobiti celotno izdajo priročnika *Otrokovo potovanje* obiščite www.medel.com

Če želite slišati za novice na področju tehnologije slušnih vsadkov, brati zgodbe njihovih uporabnikov ter dobivati koristne nasvete za lažjo rehabilitacijo, obiščite www.blog.medel.com

Za dodatne brezplačne rehabilitacijske vire, kot so "Lesson Kits for children" (kompleti za učne ure za otroke), se naročite na blog za strokovnjake MED-EL, tako da obiščete www.blog.medel.pro

SLUŠNO RAZUMEVANJE

DO 1 LETA	DO 1 LETA ½	DO 2 LET	DO 2 LET ½	DO 3 LET	DO 3 LET ½	DO 4 LET	DO 5 LET	DO 6 LET
Ko ga pokličejo po imenu, se obrne	Kaže zanimanje za zvoke iz okolja izven neposredne okolice (e.g., pasji lajež zunaj)	Razume prve zaimke (e.g., jaz, ti)	Razume stavek z dvema pomenskima besedama (e.g., "Daj mi žogo in avto.")	Pokaže, ko zasliši zanimiv zvok (e.g., steče pogledat gasilsko vozilo, ko zasliši sireno)	Prepozna besede, ki označujejo barve	Razume stavek s tremi pomenskimi besedami (e.g., "Daj mi banano, jabolko in pomarančo.")	Razume stavek s štirimi pomenskimi besedami (e.g., "V sestavljanjo daj zdaj tigr, slona, žirafa in opico.")	Spomni se in priključuje pet elementov zgodbe (e.g., "kužek, rože, izgubljen, drevo, mačka"), potem ko je slišal zgodbo o izgubljenem kužku, ki izkopava rože in napodi mačko na drevo
Poveže zvok živali ali predmeta s to živaljo ali predmetom (e.g., "čuha puha" za vlak)	Najde poznane predmete, ki so skriti pogledu, ko zanje prosimo (e.g., v drugi sobi)	Ponovi niz dveh števil, črk ali besed	Pokaže na dejanje na sliki, ko je to poimenovano (e.g., jok, jahanje, česanje)	Sledi navodilom z dvema poznanimi opisnima besedama (e.g., "Daj mi veliki rdeči avto.")	Razume vedno več besed za lokacijo (e.g., pred, za)	Zapomni si in priključuje tri elemente zgodbe (e.g., "dekle, zmaj, plaža"), potem ko je slišal zgodbo o dekletu, ki spušča zmaja na plaži	Ponovi niz štirih števil, črk ali besed	Ponovi niz petih števil, črk ali besed
Dosledno se odziva na navodila, izrečena z odločnim tonom glasu (npr. "Pusti to")	Izvede kretljivo, povezano z znano pesmijo (e.g., zaokroži z rokami, ko sliši "Kolesa na avtu se okrog vrte")	Razume vsaj dve opisni besedi (e.g., umazan, majhen)	Razume večino povedanega med poznanimi, vsakdanjimi rutinami	Začenja razumevati in odgovarjati na preprosta vprašanja, ki zahtevajo razmislek (e.g., kaj narediš, ko si lačen)	Prepozna jezikovne absurde (e.g., "Je na tvoji glavi slon?")	Ponovi osemzložni stavek, ki vsebuje poznano besedišče in slovnico	Ponovi do dvanajstzložni stavek, ki vsebuje znano besedišče in slovnico	Ponovi do štirinajstzložni stavek, ki vsebuje znano besedišče in slovnico
Razume nekatere specifične besede ali besedne zveze (e.g., imena običajnih predmetov)	Med igro sledi navodilom z enim korakom (e.g., "Daj mami")	Sledi novemu, preprostemu navodilu (e.g., "Pojdi iskat ključke od avtomobila v torbico.")	Razume nekatere prve koncepte velikosti (e.g., veliko, malo) in količine (e.g., eno, vse)	Poimenuje vsaj 10 stvari na podlagi njihove funkcije (e.g., Kaj lahko jemo?)	Razume vedno več opisnih besed (e.g., gladek, mehak, visok, nežen)	Razume slovnico za vse glagolske čase (e.g., sedanjik "češem se", preteklik "počesal sem se", prihodnjik "počesal se bom")	Razume vse večje število konceptov količine (e.g., pol, cel) in časa (e.g., jutri, popoldan)	Razume in zna odgovoriti na vprašanja tipa "Kaj je na stvareh enako/različno?" (e.g., "Kako sta avto in kolo enaka?" - oba imata kolesa)
Poda nam predmet, ko mu s kretljivo pokažemo, da ga želimo	Pokaže na poznane predmete, ko jih poimenujemo	Ustrezno odgovarja na preprosta vprašanja z da/ne	Prepozna nekaj običajnih predmetov, ko so jim dodeljene funkcije (e.g., nekaj, kar jemo)	Razume in odgovarja na preprosta vprašanja (e.g., "Kje", "Kdo", "Kaj dela...")	Sledi navodilom s tremi koraki (e.g., "Pojdi v kuhinjo, vzemi svoje čevlje in nato pojdi v avto.")	Sledi navodilom, ki vsebujejo vsaj šest ključnih besed (e.g., "Postavi avto in rdečo žogo pod stol.")	Razume koncept nasprotja (e.g., mokro-suho, glasno-tiho, težko-lahko)	Razume in odgovori na zahtevna vprašanja (e.g., "Kdaj", "Zakaj", "Kako")
Začne izvajati preprosta dejanja kot odziv na rutinske, znane besede ali fraze (e.g., pomaha v odgovor na "papa")	Razume 30 do 50 besed (predvsem imena običajnih predmetov in dejanj)	Vsak teden razume približno 10 novih besed	Razume približno 300 do 500 besed	Sledi navodilu z dvema korakoma, ki nista v zvezi drug z drugim (e.g., "Zapri vrata in izklopi TV.")	Razume približno 900 do 1200 besed	Zna sklepati v preprosti situaciji (e.g., "Očka ima ključke od avta, kaj misliš, da bo zdaj naredil?")	Razume preprosto zgodbo z glavnim likom, jasnim zaporedjem dogodkov in koncem	Razume približno 13.000 besed

JEZIKOVNO IZRAŽANJE

DO 1 LETA	DO 1 LETA ½	DO 2 LET	DO 2 LET ½	DO 3 LET	DO 3 LET ½	DO 4 LET	DO 5 LET	DO 6 LET
Ko nekaj opazi, na to pokaže	V komunikaciji pogosteje uporablja besede ali žargon kot geste	Sebe imenuje s svojim imenom ali z "jaz"	Uporablja množino, če je preprosta (e.g., mačke)	Uporablja nekaj prvih besed, ki opisujejo občutke (e.g., vesel, žalosten, zaspan, lačen)	Postavlja zahtevnejša vprašanja (e.g., "Kdaj", "Zakaj", "Kako")	Pripoveduje o dveh dogodkih v pravilnem zaporedju (e.g., "Šli smo k babici in nato v park.")	Opiše preprost postopek (e.g., kako narediti sendvič)	Po spominu pripoveduje o glavnih dogodkih v njemu do tedaj nepoznani slikanici, od začetka do konca
Proizvaja glasove, da bi izrazil svoje želje in potrebe	Na zahtevo poimenuje pet do sedem znanih predmetov	Pogosto uporablja dvobesedne fraze (e.g., "Ata gre", "Še piškotka")	Pogosto uporablja fraze s tremi besedami (e.g., "Ata gremo avto", "Prosim še piškotek")	Postavlja preprosta vprašanja (e.g., "Kdo", "Kje", "Kaj")	Uporablja preproste stavke, dolge tri do pet besed (e.g., "Mama kuha večerjo", "To je atijeva jakna.")	Začne uporabljati zapletene stavčne oblike, pri tem lahko dela slovnične napake (e.g., "Ko bom bil velik, bom gasilec.")	Ustvarja daljše, bolj zapletene stavke; nekatere slovnične napake so še vedno prisotne (e.g., "Punčka, ki je moja prijateljica, ima dolge lase.")	Uporablja dialog - sledi pogovoru in se vključuje v več kot dvanajst izmenjav
Izgovoriti zna eno do dve besedi	Izgovarja vsaj 10 do 15 besed	Redno usvaja in uporablja nove besede	Izgovarja približno 200 besed	Recitira dele nekaterih otroških pesmic	Uporablja približno 800 besed	Uporablja govorni diskurz - sodeluje v pogovoru na isto temo, v katerem se vloge tri-ali večkrat zamenjajo	Nekaj običajnih predmetov zna opisati glede na njihovo uporabo (e.g., "Svinčnik je nekaj, s čimer pišemo.")	Uporablja približno 2.000 do 2.600 besed

GOVOR

DO 1 LETA	DO 1 LETA ½	DO 2 LET	DO 2 LET ½	DO 3 LET	DO 3 LET ½	DO 4 LET	DO 5 LET	DO 6 LET
Z bebljanja preide na uporabo pravih besed	Uporablja samoglasnike, vedno pogosteje pa uporablja tudi sprednje zapornike /p, b, d/, nosnika /m, n/, pripornik /h/ in polglasnik /θ/.	Izgovarja besede z minimalno uporabo žargona (žargon pomeni nerazumljive nize govornih struktur, ki zvenijo kot govor odraslega, pri čemer vseh besed ne razumemo, npr. "palanka" namesto napolitanka)	Izgovarja besede in fraze brez uporabe žargona	V govoru pravilno uporablja glasnost, višino in napetost	V besedah pravilno izgovarja začetni in končni soglasnik (npr. besede sonce več ne izgovori kot once)	Ne izpušča več nenaglašanih zlogov v besedi (e.g., Nana namesto banana)	Izgovarja soglasnike, ki se razvijajo nazadnje /š, ž, č, r/	Pravilno izgovarja vse soglasnike
Uporablja večje število soglasnikov, ki se razvijejo zgodaj /p, b, d, m, n, h in polglasnik (θ)/ v igri in pri bebljanju (lahko so prisotna popačenja)	Dosledno izgovarja večje število protobesed in pravih besed, pri čemer uporabi znane samoglasnike in soglasnike	Pravilno uporablja suprasegmentalne oblike - melodijo, trajanje in glasnost.	Zamenja en soglasnik z drugim (e.g., goga namesto žoga)	Pravilno izgovarja soglasnike, ki se pojavijo zgodaj /p, m, n, h/	Pravilno izgovarja naslednje soglasnike /j, t, d, k, g, v, f, h, l, s, z, c/, vendar so še lahko prisotna popačenja glasov, nekonsistentna izpuščanja ali zamenjave.	Pravilno izgovarja naslednje soglasnike /j, t, d, k, g, v, f, h, l, s, z, c/	Vsaj 90% soglasnikov izgovarja pravilno	Ima kontrolo nad izgovorom posameznih glasov
Z ljudmi in igrači se 'pogovarja' v vedno daljših strukturah	Spontano ponavlja besede (izgovor ni nujno pravilen)	Govor je razumljiv v 25 - 50 %	Govor je razumljiv v 60 %	Govor je razumljiv v 75 - 80%	V govoru pravilno uporablja nezveneče in zveneče glasove, ne prihaja več do menjav (e.g., besedo balon izgovori kot palon)	Govor je razumljiv v 80 - 90%	Govor je razumljiv v 90 - 100 %	Ob napaki sam popravi izgovor